

Geldklopperij & gebakken lucht: *The Secret* & Feng shui

Johan Braeckman

(Gepubliceerd in *Wonder en is gheen Wonder*, 7^e jrg., 3, pp. 18-19.)

De krant De Morgen van 28 juni 2007, een artikel met als kop “Vlaamse Marie Diamond leert Hollywoodsterren ‘The Secret’”. Waarover gaat het? ‘The Secret’ is een ‘documentairefilm’, gebaseerd op een gelijknamig boek van de Australische televisieproducer Rhonda Byrne, waarvan ondertussen ruim vijf miljoen exemplaren zijn verkocht in 35 verschillende talen. De journaliste van De Morgen noemt de film “verfrissend”, wat ze “een verdienste op zich” vindt voor “een film die is gebaseerd op een duizend jaar oude leer”. Een duizend jaar oude leer die men “het geheim” noemt, maar waar ondertussen persoonlijkheden als Paris Hilton, Nicole Kidman, Meg Ryan en anderen fan van zijn, trekt natuurlijk onze aandacht. *The Secret* bevat, nog steeds volgens de journaliste, “het geheim voor geluk”, namelijk “leren werken met de negatieve en positieve aantrekkingskrachten. De anode en kathode van het universum, zeg maar. Het devies is: positieve gedachten trekken positieve energie aan ofwel ‘denk aan goede dingen en goede dingen zullen u overkomen’”. Ergens in haar achterhoofd voelt de journaliste ook dat een en ander sterk naar onzin ruikt. Iemand waarvan ze denkt dat ze meer kennis van zaken heeft brengt redding: Marie Diamond, volgens de journaliste “stichtend lid van TLC, de Transformational Leadership Council: een raad van experts in de kunsten van verdieping en verandering”. (Ik verzin dit niet, en wat volgt al evenmin, J.B.) “Marie Diamond, nog steeds volgens De Morgen, is “bovendien een internationaal gerenommeerd feng-shuimeester.” Ze geeft advies aan Hollywoodsterren waarvan ze sommigen “niet met naam mag noemen”. Diamond: “De wet van de aantrekking is een op wiskunde en quantummechanica gebaseerde leer die zegt dat als jij positieve energie in de ruimte stuurt, je ook positieve energie zult aantrekken en dus terugkrijgen. Als je maar genoeg stilstaat en nadenkt bij wat je echt wilt, zal het universum je het ook geven.” In de film wordt dit ‘uitgelegd’ door Alladin als ‘alle mensen’ voor te stellen en het heelal als ‘gigantische geest in de lamp’. Een mooie vergelijking, volgens de journaliste, “zeker voor de kinderen die nu in Bagdad leven, toch de geboortestad van Alladin.” Vervolgens laat ze Marie Diamond, die ze consequent “feng-shuigrootmeester” noemt, verder aan het woord. We leren ondermeer dat de “wet van de aantrekking ervoor heeft gezorgd dat feng shui uit de hoek van de mysterieuze oosterse natuurgodsdiensten is gekomen en zich een plaats heeft verworven binnen de winstgerichte filosofieën van het bedrijfsleven.” Men houdt hierbij rekening met “wind- en zonrichtingen”. Tenslotte nog dit, aldus Diamond: “Omdat de wet van de aantrekking zo’n krachtig instrument is, hebben leiders altijd geprobeerd het verborgen te houden voor de gewone mens om hun eigen succes nog groter te maken. Dat *The Secret* zo’n succes is geworden, kan een keerpunt betekenen in de wereld. Ik hoop er alleszins op.”

Enkele weken terug zag ik Marie Diamond in een zomers VRT-televisieprogramma. Ze mocht er al even ongecontesteerd als in De Morgen uitleggen hoe feng shui je leven kan veranderen. Op haar website (www.mariediamond.com) schrijft ze over zichzelf dat ze specialiste is in Feng Shui en Chinese astrologie; dat haar ‘Diamond Team’ dertig consultants heeft in tien verschillende landen, “trained in her methods”. Met haar team is ze erin geslaagd om in minder dan een jaar tijd de omzet van bedrijven te doen stijgen “met minimum 25% tot 1100%!”. Ze noemt zichzelf een van de “top transformational leaders in the world” en geeft les en advies aan mensen “in meer dan dertig landen”. In haar seminaries kan je ondermeer het volgende leren en doen (ik laat het maar onvertaald):

- changing directions with the hexagrams

- changing your home by changing the mountains
- calculating the flying star for the period 7 and 8 in depth information of the numerology of time feng shui
- visiting a home with Marie Diamond
- neutralizing the empty lines and the temple lines
- creating 120 golden bags of fortune
- quantum feng shui by using the 24 colors in an environment
- how to do a Diamond Feng Shui consultation

Een mens zou er kunnen om lachen, mocht wat rondzoeken op internet niet duidelijk maken dat de dame meerdere fans heeft die zweren bij haar 'inzichten'. Laten we een en ander ietwat toelichten. Feng Shui, onderdeel van een oude Chinese natuurfilosofie, gaat uit van de gedachte dat de omgeving de kwaliteit van het menselijk leven beïnvloedt. Dat lijkt vrij evident: wie omgeven is door schoonheid, wie leeft in een rustige omgeving, wie mensen om zich heen heeft die aardig zijn, enzovoort, zal daar allicht zelf voordelen bij ondervinden. Omgekeerd, wie leeft in een stressvolle omgeving, in een ongezonde sociale context, enzovoort, wordt daar negatief door beïnvloed. Wetenschappelijke disciplines zoals de sociale psychologie en de menselijke ecologie maken dit reeds decennia lang duidelijk. Diegenen die zich vandaag de dag beroepen op feng shui worden evenwel niet gehinderd door veel wetenschappelijke inzichten. Ze beroepen zich op de 'vijf elementen' en de energieën 'chi' en 'sha', en pogen 'metafysische energieën' te ontdekken en hun 'stroom' te beïnvloeden. Zelfverklaarde feng shui meesters blijken in de praktijk een soort binnenhuisarchitecten te zijn die beweren dat ze slechte en goede krachten kunnen detecteren. Bovendien kunnen ze die ook beïnvloeden door wat rond te hossen met het meubilair. Ze beschikken over "metafysische sensoren" die duidelijk maken hoe het met de "energieën" gesteld is in je living, slaapkamer en keuken. Door deuren anders op te hangen, stoelen, tafels en zetels te verplaatsen, een schilderijtje en spiegel van plaats te wisselen enzovoort, kan de "sha" (de harde energie) worden weggejaagd en de "chi" gunstig vloeien. Uiteraard ontstond een hele merchandising rond feng shui; van boeken tot octagonale spiegels en lessenreeksen. Bewijzen voor het bestaan van de krachten en energieën waarover men het heeft zijn onbestaande. Een verandering van interieur, of een herschikking van het meubilair, heeft misschien positieve (of negatieve) effecten op het menselijk humeur, maar de hele feng shui-filosofie errond is duidelijke onzin. De Amerikaanse skeptische illusionisten Penn & Teller veegden in hun televisie show *Bullshit!* de vloer aan met feng shui (en met vele andere vormen van, wel, *bullshit*). Ze lieten drie feng shui 'experts' hun ding doen met het interieur van een huis, zonder dat die van elkaar afwisten. De drie kwamen met totaal verschillende 'inzichten' en suggesties voor de dag. Wat voor de ene een perfecte kleur was, zou volgens de andere gegarandeerd ongeluk brengen; wat volgens de ene de beste plaats was voor een zetel, daar moest volgens een andere absoluut een waterfontein komen, enzovoort.

Het geheim van onzin

Dat feng shui op zich niks te maken heeft met The Secret of 'de wet van de aantrekking' weerhoudt mensen als Marie Diamond er niet van om alles met alles met elkaar in verband te brengen. (Tenslotte is alles quantummechanisch en holistisch, toch?) De basis van The Secret, de zogenaamde wet van de aantrekking, spreekt mensen aan omdat het intuïtief lijkt te kloppen: iemand met een goedgezind karakter zal misschien gemakkelijker in contact komen met mensen die fluitend door het leven gaan; iemand die het niet zo nauw neemt met wetten en morele regels, kan sneller in contact komen met boeven en gangsters. Maar ietwat dieper nadenken maakt duidelijk dat de 'wet van de aantrekking' veeleer de wet van de onzin blijkt.

De 'wet' blijkt onmogelijk te testen. Om het even wat er in werkelijkheid gebeurt kan ofwel als 'bewijs' van de wet worden uitgelegd, ofwel worden verklaard door de 'zwakte' van diegene die iets 'positiefs' wil 'aantrekken'. 'Mislukkingen' worden op het conto van het gebrek aan geloof geschreven; 'successen' zijn te danken aan de 'inzichten' van grootmeesters in obscurantisme zoals Marie Diamond. De website over de *Secret*-documentaire (<http://www.theseecret.tv/home.html>) belooft dat de dvd de sleutel bevat tot "ongelimiteerd geluk, gezondheid, geld, relaties, liefde, jeugd; alles wat je wensen kan". De kop van het artikel in De Morgen waarvan hierboven sprake luidt "het geheim van geluk". Niet alleen is dit baarljke nonsens, het is ook gevaarlijk. Wie kanker heeft zal hoogstwaarschijnlijk niet genezen door de genezende krachten in het universum aan te trekken. Wie werkloos is gaat best actief op zoek naar werk in plaats van in te tunen op 'quantummechanische positieve energie'. Rhonda Byrne laat er in het boek geen misverstand over bestaan hoe de werkelijkheid volgens haar in elkaar zit. Wie wat kilo's wil verliezen, bijvoorbeeld, moet inzien en aanvaarden dat we niet dikker worden door teveel te eten. Neen, het is de *gedachte*, aldus Byrne, dat teveel eten dikker maakt die ons gewicht doet toenemen. De release van de dvd wordt voorgesteld als het begin van "a new era for humankind"; eindelijk wordt het geheim ontsluitend dat ook de levens van mensen als Plato, Newton, Shakespeare, Beethoven, Einstein radicaal veranderde. Het enige wat me hier radicaal aan lijkt, is de hoeveelheid gebakken lucht die men verkopen wil. De trailer van de documentaire geeft aan dat men het volgende letterlijk moet nemen: "Gedachten worden dingen" en "de wet van de aantrekking werkt altijd, met en voor iedereen". (zie http://www.youtube.com/watch?v=_b1GKGWJbE8) Zo bijvoorbeeld stelt men dat wie schulden heeft méér schulden creëert door te veel aan zijn schulden te denken. Wie een juweel wenst, zal het krijgen door er hard genoeg naar te verlangen. Wie ergens op tijd wil zijn, maar te hard vreest in een file te geraken, zal ook echt in een file vast komen te zitten. Men stelt dit soort onzin voor als wetenschappelijke realiteit. Wie negatief denkt roept negatieve dingen over zich af. Wie positief denkt, zal positieve ervaringen hebben. Behalve natuurlijk wanneer men er niet écht in gelooft. Toeval bestaat niet, volgens de opgewarmde New Age nonsens van Rhonda Byrne en haar volgelingen. Zodoende, inderdaad, 'werkt' de wet van de aantrekking altijd. Of niet, maar dan is het je eigen schuld. Dat wil dus zeggen dat niet Dutroux zijn slachtoffers zocht, maar dat zij hém aantrokken. De joden hebben zélf de Holocaust over zich geroepen. Op 26 december 2004 waren er ongeveer 290.000 mensen, nu allen dood, die klaarblijkelijk vurig verlangden naar een tsunami. Niet alleen is dit alles hoogst bedenkelijk vanuit moreel oogpunt, het slaat ook wetenschappelijk op niks. De dames Rhonda Byrne en Marie Diamond maken zich daar wellicht niet erg veel zorgen over. Zolang de financiële energiestromen richting hun bankrekening vloeien zit alles ongetwijfeld goed.

literatuur

Byrne, Rhonda: *The Secret* (Kosmos Uitgevers, 2007). De Engelse editie verscheen in 2006 bij Atria Books.

Smythe, Ingrid Hansen: *The secret behind 'The secret'*, in *Skeptic*, vol. 13, 2, 2007, pp. 8-11.

Carmichael, Mary & Radford, Benjamin: *Secrets and Lies*, in *Skeptical Inquirer*, mei/juni, 2007, pp. 21-22.